

BISERIC'A si SCOL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana: Duminec'a.

Pretulu abonamentului:		Pretulu insertiunilor:		Corespondintiele sè se adreseze Redactiune dela „BISERIC'A si SCOL'A” in Aradu, la institutul pedagogicu-teologicu, éra banii la secretariatulu consistoriului romanu ortodoxu din Aradu.
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . .	5 fl.— cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte	4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.	
„ „ „ „ 1/2 anu . . .	2 „ 50 „			
Pentru Romani'a si strainetate pe anu . . .	7 „ — „			
„ „ „ „ 1/2 „	3 „ 50 „			

Nr. 34. fond.

Prea onoratoru protopresbiteri, multu onoratoru administratori protopresbiterali, si onorata preotime eparchiala!

Precum ve este tuturoru cunoscutu, — dupa multe consultari si intielegeri reciproce la anulu 1877 eu ajutoriulu lui Dumnedieu, si concursulu intregi preotimi, am infiintiatu fondulu preotiescu pentru ajutorirea si dotarea preotiloru din dieces'a Aradului.

Fondulu acest'a, precum se scie din Statute, nu este numai pentru ajutorirea preotiloru mai seraci si neputintiosi, a veduveloru si orfaniloru lor, ci destinatiunea lui este, ca dupa timpu, adeca: dupa ce va cresce mai mare, — se ajute, si chiar se doteze pre toti preotii nostri din diecesa. Va se dica: acestu fondu este chiamatu cu timpulu se fie fondu de dotatia alu intregi nóstre preotimi din diecesa, precum se arata la §. 3. din statutele lui.

Multiamita lui Dumnedieu, si bunului spriginu alu unoru parinti protopresbiteri, si parochi, ca fondulu acest'a intemeiatu la iunie 1877, pana la finea anului 1878, adeca: intr'unu anu si jumetate, au inaintatu pana la unu capitalu de aprópe 20. de mii fiorini v. a. din care pana acuma s'a ajutoratu mai multu de 60. preoti lipsiti si preotese veduve, cu câte 50 fl. si mai bine pe anu.

Precum vedeti iubitoru, fondulu acest'a este uniculu, care are chiamarea a fi si acum'a, dar mai alesu dupa órecare timpu, dupa ce va mai cresce, — fondulu vostru de ajutorire si dotare, fondu intemeiatu cu consensulu vostru, si spre binele vostru.

Dar pentru ca elu se póta aduce cât mai curend fructele sale binefacátore, este de lipsa se-lu spriginimu bine si conscienciosu, dar si se-lu spriginimu cu totii dupa putintia, càci de nu-lu vom spriginí noi, apoi cine altulu se-lu spriginésca?

Sub acestu spriginu intielegemu, se facemu fi-carele totu ce putemu pentru inmultirea lui, dar mai

alesu se contribuimu la inmultirea lui, fara amenare cu tacsele anuale de câte 4 fl. séu 6 fl. séu 8 fl., dupa cum s'a classificatu parochi'a.

Credu, cà nu am trebuintia se vi mai intonezu aici, cà daca notarii, invetiatorii, si chiar clasele meseriasiloru au fost in stare a-si face câte unu fondu spre ajutorirea lor, apoi cu atât mai multu trebue se facemu, si se sustienemu noi asemenea fondu pentru noi si urmatorii nostri.

Deci apelandu la sentiulu vostru de iubire catra voi si urmatorii vostri, ve provocu: ca tacsele, cu cari ati remasu datori la numitul fondu, atât pentru anulu 1877, câtu si pentru anulu 1878, se le solviti fara intardiare la prea onoratii vostri protopresbiteri, pana in finea lui februaru 1879, ér parintii protopresbiteri le voru inaintá incóce negresitu pana in 10 martiu 1879.

Dupa care impartasindu-ve binecuventarea nóstra archierésca, am remasu.

Aradu, 22. Ianuaru, 1879.

Alu vostru

de bine voitoriu:

Ioanu Metianu, m. p.
Episcopulu Aradului.

Positiunea invetiatorului in societatea moderna.

Ca unu firu negru ni-se infacisiéza in istori'a omenimei o impregiurare, ce fù in toti timpii unu mare obstaculu in desvoltarea popóreloru. Pré adesea intempinamu in acésta carte a vietii omenesci faptulu, cà lumea de multe ori este orbita in activitatea s'a de de cutare prejudetiu, ce aduce dupa sine o multime de consecintie desastróse. De sub acestu defectu se pare, cà nu s'au potutu emancipá nici chiar cei mai mari barbati din lume. Altfeliu nu ne putem esplicá, eum d. e. unu Aristatele, acelu mare barbatu alu anticitatii classice nu recunósee pe omu in fiecare in-

dividu din lume, si restringendu acésta demnitate numai pentru o parte nensemnata a societății omenesci formuléza, si motivéza teori'a sclaviei, acea teoria fatala, carea a facutu pe mass'a cea mare a omenimei, se suferé in decursulu unui siru lungu de secli cea mai crancena injosire si degradare. Altfeliu nu ne putem esplicá multe aberatiuni ale mintii omenesci, pentru cari de multe ori trebui se suferé lumea cea mai mare stagnare in cursulu ei.

Este unu ce tristu a vedé pe cinev'a, cà lucra condusu de prejudetie. Cu tóte acestea elu au decisu pré adesea destinele societății. Altfeliu nu s'ar fi pututu intemplá, ca lumea se desconsideré atát de adesea factori de mare insemnatare, si se lucre directu contra unui'a din cele mai insemnate principii morali, carele ne spune: „*stiméza tóte dupa adevérat'a loru valóre, si acomodéza-ti intru tóte conform acestei stime vointi'a si activitatea ta.*“

Acésta stare de lucruri s'a resbunatu adesea fórté amaru asupra omenimei. Lucru curiosu inse, se pare, cà esperiinti'a facuta in acésta directiune nu este de ajunsu, pentru ca lumea sè-se convinga, cà acésta cale este gresita, si cà ea nu póte conduce la bine. Se dice, cà traimu in seclulu luminei si alu civilisatiunei, in realitate ni se arata inse, cà si astadi domnesce in cele mai multe casuri intunereculu cu consecintiele lui: nesciinti'a, prejudetiulu, si coruptiunea.

Nici odata nu s'a alarmatu mai multu decât astadi lumea cu necesitatea culturii si instructiunei masei cei mari a poporului. Astadi se dice, si cu dreptu cuventu, cà invetiatoriulu este unu factoru fórté insemnatu in societate, ba mai multu elu este chiamatu a creá istori'a popóreloru. Standu lucrulu astfeliu se pune pe umerii invetiatoriului o sarcina fórté grea; séu póte fi unu opu mai mare ca pregatirea generatiuniloru viitorie pentru viétia, respective crearea viitoriului popóreloru?

Este pré naturalu, ca unde sunt sarcine, acolo se fie si beneficé in proportiune egala. Astfeliu ar trebui sè-te ascepti, ca invetiatoriulu facia de gréu'a s'a missiune se-se bucure si de beneficé in aceeasi proportiune, si in modulu acest'a se póta ocupá loculu corespundietoriu in societate. Realitatea ti-infacisiéza inse in cele mai multe locuri contrariulu in acésta privintia. Ba putem afirmá, cà intre tóte clasele, ce traiescu dupa asia numitulu lucru cu mintea, invetiatoriulu este condemnatu a traí in cea mai precaria stare.

Mai tóte statele se plangu astadi, cà nu posedu unu corpu didacticu mai cu séma pentru scól'a elementara, destulu de bunu si destulu de numerosu. Privesce inse bugetele instructiunei, si esaminéza sum'a salarieloru invetiatoresci, si te vei convinge, cà dieu acést'a nu póte fi altcum pana atunci, pana cand lumea nu va dotá, amu puté dice, pe cei mai insemnati functionari ai sei in modu corespundietoriu.

Viéti'a este impreunata astadi cu multe si mari trebuintie, si este fórté greu a traí, cum se dice, „in

rendulu lumii.“ Tóte aceste trebuintie sunt pendinte de starea materiala, si numai functionariulu acel'a póte se progresa, si se corespunda pe deplinu chiamării si oficiului séu, carele posede o avere, respective unu salariu conform trebuintieloru sale sociali. Pana cand salariulu unui functionariu nu este in proportiune drépta cu oficiulu si cu trebuintiele impreunate cu chiamarea s'a, pana atunci se nu te ascepti la oficianti conscienciosi si zelosi, pentruca grigea de traiulu vietii este motivulu principalu, carele conduce pe omu la negligintia in oficiu. Lips'a celoru trebuintióse pentru o viétia conform chiamării lu-facu pe oficiantu a-si luá refugiulu la totu felulu de medilóce iertate si neiertate, si adeca: séu si-negliga oficiulu, ca se-si ajute perplessitáti sale banali, séu se dimité la abusuri. In ambe casurile oficiulu suferé. Chiar acést'a este astadi in multu locuri situatiunea invetiatoriului. Elu cu fórté pucine esceptiuni este reu dotatu. Astfeliu silitu de greutátile vietii, se vede impinsu a se ocupá cu o multime de alte lucruri, ce nu apartienu nici decât oficiului séu, ér cand vine in oficiu, elu este de regula distrasu si obositu de alte ocupatiuni. Urmerea pré naturala este, cà in modulu acest'a suferé ceea ce avemu mai scumpu: generatiunile viitorie si chiar intregu viitoriulu.

De ne vomu intrebá in o astfeliu de situatiune, cà pe cine cade vin'a? Vomu trebui se respundemu, cà de siguru in prim'a linia pe acei'a, cari nu au sciutu, séu nu au voitu a creá invetiatoriulu o stare materiala corespundietória marei missiuni, ce-i incredintiéza omenimea.

Fiindu invetiatoriulu unulu din cei mai reu platiți functionari, elu nu valoréza decât fórté pucinu si in vieti'a sociala si in viéti'a publica. Elu este condemnatu a traí retrasu si eschisu de societate, pentru-ca pe langa tóta buna vointi'a nu póte se ia parte in societátile, cari i-aru conveni, si cari aru corespunde cu starea s'a. Traindu elu apoi eschisu de o societate mai buna, séu chiar de orice societate, devine unu omu indiferentu, fara curagiu, parasitu si desconsideratu, unu lucru, carele i-detrage din autoritatea, ce trebuie se o aiba in societate unu functionariu, si mai cu séma unu invetiatoriu, la carele este chiar din punctu de vedere pedagogicu atát'a trebuintia a se bucurá de autoritate in mediloculu societății, in carea se gasesce.

O recerintia principala a ori càrui functionariu este mai departe, ca se cugete continuu la cualificatiunea sa, se-si inmultiesca continuu cunoscintiele sale teoretice si practice. Cunoscintiele, ce si le casciga cinev'a numai in scóla, sunt fórté pucine pentru viéti'a practica. De aceea este mare trebuintia, ca omulu in totu decursulu vietii sale se caute se-si le inmultiésea. Acésta recerintia este o conditiune indispensabila pentru fiecare oficiantu cu atát mai vertos, cu cât scimu, cà fiecare sciintia progreséza, si cu progresulu sciintiei se ascépta cu dreptu cuventu totu mai multu dela fiecare functionariu. Celu ce nu satisface aceste recerentie, si nu tiene contu pasu de pasu

de progresele sciintiei, acel'a remane inderetru cu timpul, ajunge in starea, de nu mai este capace de oficiu, ba mai nu-lu poti deosebí dintre ómenii fara carte. Se intielege de sine, cà pentru studiu se recere voia si medilóce. Ambe acestea lipsescu acolo, unde functionariulu nu este dotatu astfeliu, ca se póta traí din salariu conform rangului seu.

Se afirma, si cu tóta dreptatea, cà „cei ceingri-gescu de educatiune au o rola si o influintia multu mai mare in desvoltarea omenimeii, decât cei ce au in mana franele guvernului, pentruca dela cei dantai emanéza principiile si regulele, dupa cari se guvernéza societatea omenésca.“

Sub astfeliu de impregiuràri se face o nedreptate fórte mare, cand invetiatoriulu, acestu individu de atât'a importantia in societatea omenésca, se lasa a traí in o stare atât de precaria, dupa cum ni-o infacisíéza astadi realitatea in cele mai multe locuri. Pana cand pusetiunea materiala a invetiatoriului nu se va ameliorá, pana atunci se nu ne aseptámu la mari amelioràri in conditiunea principala de esistentia si viétia a unei natiuni, in opulu celu mare alu instructiunei poporului. Unu corpu invetiorescu bine calificatu si destulu de numerosu este prim'a conditiune pentru desvoltarea mai repede a unei natiuni. Spre scopulu acest'a este o trebuintia de mare urgentia a creá invetiatoriului o positiune mai buna, o positiune démna de oficiulu ce-lu pórtá.

Astadi se face in multe pàrti mare nedreptate invetiatoriului. Se crede adeca de multi ómeni, cà invetiatoriulu se póte multiemí cu mai pucinu, decât alti functionari. Se nu uitámu inse, cà unu astfeliu de prejudetiu ne póte aduce multe rele, ne impedece in desvoltare. Dar la acésta cestiune vomu mai revení.

Din viétia lui Jules Grévy.

Este unu faptu, ce se observéza in viétia taturoru acelor rari individi, pe cari ne amu deprinsu a-ii numí ómeni mari. Ei nu vietuescu numai pentru unu cercu angustu, pentru o familia, pentru o clasa de ómeni, pentru unu poporu. Ei traiescu pentru lumea intréga. Activitatea si tienut'a acestoru rari individi, se pare a fi destinata de provedintia a devení unu indreptariu, unu mentoru pentru toti. Macsimele de viétia, dupa cari au vietuitu, si au lucratu densii, potu devení macsime generali de viétia pentru intréga omenimea. Individulu, care voiesce a face usu in viétia si viitoriulu seu de binefacerile istoriei, afla bine resolute in biografiile barbatiloru mari cele mai multe casuri, ce-i obvinu in viétia. Aci jace pondulu celu mare, ce-lu are pentru intréga omenimea studiulu biografieloru barbatiloru mari. Éta ideia, carea ne a condusu a ne ocupá cu acésta ocaziune de unele trasuri din viétia barbatului, pe carele la finea septemanei trecute lu-ridicá Franci'a la primul postu alu ei, la cea dantailu functiune in statu.

Erá diu'a memorabila de 7 Octomvre anulu 1848. In adunarea constituanta a Franciei se discutá un'a din cele mai grele intrebàri, cestiunea modului, dupa care sè-se proceda la alegerea presiedintelui republicei. Atunci aparù pe tribuna unu omu in etate de 35 de ani, unu barbatu, carele abia trecuse preste primavér'a vietii sale, unu barbatu inse de o admirabila maturitate spirituala, unu oratoru escellentu,

unu omu, carele vorbiá numai atunci, cand cuventulu seu lu-reclamá o ideia. Infacisirea lui erá impunatória. Elu avea nisce ochi negri plini de espressioni si petrundietori, vorbiá la intielesu si cu multu spiritulu, chiar si tacerea lui erá de multe ori pentru cei din giurulu seu o ironia. Erá o figura mare si puternica, ca si cand ar fi fost creata anume pentru unu seclu. Nu inzadaru eschiamá odinióra unulu despre densulu, cà este „capulu unui invetiatu si intiepletu postatu pe umerii unui grenadiru.“ Barbatulu din cestiune erá Jules Grévy. Elu s'a nascutu la Mont sub Vaudrey, in Jura, la 15 Augustu 1813. Studiulu dreptului, lu-facù in Paris, unde prin tienut'a s'a atrase atentiunea opiniunei publice si mai cu séma a partidei republicane, carei'a i-remase fidelu si unu aperatoriu insemnatu pana in diu'a de astadi.

Voindu a ne pronunciá asupr'a lui, vomu dice, cà elu este unu barbatu mare, unu barbatu renumitu. Cuventulu esprima inse pré pucinu pentru manier'a si caracterulu seu. In acestu caracteru ni se infacisíéza o trasura din cele mai nobile, o calitate rara in viétia si societatea omenésca. Esperienti'a ne demustra, cà o insemnata majoritate din barbatii cu rolu in viétia publica insetéza dupa marire si gloria. La multi ómeni de acésta categoria este mare dorulu de a face parada cu numele si talentele, cari de multe ori esista numai in fantasi'a loru, ér nu si in realitate. Ei alarmeza lumea cu merite, pe cari in realitate nu le au, cu scopu de a induce opiniunea publica in eróre, si a o face, cà se-ii inaltia la posturi si ranguri inalte in societate. Pe Jules Grévy lu-caracterisá inse in totu timpul vietii sale o modestia rara. Elu nu vorbiá, decât numai atunci, cand erá condusu de convingerea, cà este in folosulu patriei sale a o face acést'a, si mai cu séma cand cutare abusu reclamá admonitiunea sa. Iubirea s'a catra tíera si natiune, adeveratulu seu patriotismu si-lu aretá in aceea, cà daca nu-i succedeá vre unu pasu, vre o propunere a s'a, se retragea fara sgomotu in speranti'a, cà natiunea si-va veni mai tardiu in ori, si libera de prejudetie si preocupatiune, si-va alege calea, carea o duce mai cu succesu la scopulu, ce-lu urmaresce.

In diu'a memorabila amintita elu propune a se modifíca in urmatoriulu modu artichii 41, 43 si 45 din constitutiune: Art. 41. Adunarea nationala insarcinéza cu puterea esecutiva pe unu cetatiénu, care se pórté numele de „presiedinte alu consiliului de ministri.“ Art. 43. Presiedintele consiliului de ministri va fi alesu de adunarea nationala prin votu secretu si cu o majoritate absoluta de voturi. Art. 45. Presiedintele consiliului de ministri se alege pe timpu nedeterminatu. Elu se póte realege ori cand.

Amendamentulu seu provocá discussiuni lungi si infocate, a fost respinsu inse cu 643 de voturi contra 158. Cu tóte acestea elu remane o trasura caracteristica pentru noulu presiedinte alu republicei franceze. Dupa votare observá Grévy o tacere adanca crediendu, cà nu este procedura mai corecta pentru adeveratulu patriotu, decât a tacé, si a ascultá cu urechi'a deschisa la cele ce se petrecu, a privi in viitoriu, asi aseptá, ca acést'a se dovedésca, cà odinióra cand ai vorbitu, ai avutu tóta dreptatea. Cu acestu precu amaru si-a cascigatu elu renumele celu de stanca si nedisputaveru de omu intiepletu inaintea natiunei sale si inaintea lumii civilizate.

Evenementele ce se urmara dupa 1848 in Franci'a, tienut'a sa facia de aceste evenimente, si mai cu séma protestulu seu contra loviturii de statu lu-facura, se sufere câtv'a timpu inchisóre la Mazas, ér dup' aceea lu-silira a se trage in viétia privata. Ca atare petrecù 17 ani in unu cercu restransu de amici ocupandu-se cu advocatur'a. Timpulu liberu lu-petrecu cu deosebire cu cetirea classiciloru elini si latini, ér pentru variatiune luá a mana din cand in cand pe Lafontaine. Avé apoi o deosebita predilectiune pentru arta. De aceea si-impodobise cas'a sa cu diferite obiecte de acésta natura.

La anul 1868 incepundu a-se lumina ceriulu pentru partid'a, la a carei'a principii aderá, primi a fi alesu de membru in corpurile legiuitórie. Dupa 25 de ani de retragere dise adio vietii sale private, icóneloru, bibliotecii si proceseloru,, si se duse acolo, unde tíer'a reclamá servitiile sale.

Dupa caderea imperiului departamentul seu natalu lu-trimise in adunarea nationala din Bordeaux, carea la 16 februaru 1871 lu-alese de presiedinte, oficiu ce-lu purtá pana la anul 1873, cand unu evenimentu petrecutu cu oca-siunea debateriloru relative la constitutiunea comunei Lyon lu-facú, se-si dea dimissiunea, ér realegerea caduuta de nou a dou'a di pe densulu nu voi, se o primésca.

Dupa proclamarea noiei constitutiuni, Grévy fú alesu in camer'a deputatiloru, unde ocupá functiunea de presie-dinte, in care functiune remase pana la 18 ale acestei luni, cand fú alesu de o maioritare eclatanta de presiedinte alu republicei pe 7 ani.

Cand esaminámu trecutul acestui barbatu, ni se in-facisíeá in tóte impregiurárele unu momentu, cáru'i'a asia dicendu i-s'a inchinatu in totu decursulu vietii. Acestu mo-mentu este convingerea sa formata cu multa seriositate si dupa indelunga premeditare. Acésta convingere o privá elu de singur'a cínosura, de legea suprema a vietii si ac-tivitáti sale. Acést'a érá inse totdeun'a basata pe fapte reali si pe dorulu de a contribuí printrens'a la ridicarea patriei sale. Acestei convingeri remase fidelu in totu decursulu vietii. De aceea cu dreptu cuventu pronuciá la anul 1876 inaintea alegetoriloru sei cuvintele: „Voi me cunósceti de multu, ceea ce am fost inainte cu 28 de ani, aceea sum si astadi: unu omu alu ordinei, libertáti si progresului.“

Ferice de individulu, care póte vorbí despre sene cu deplina consciinta astfelu. Mai ferice este inse natiunea, carea posedea atari caractere, si le póte incredintiá loru conducerea destineloru tierii.

O ideia asupra organisáriei instruc-tiunei primare in Dobrogea.

In fine intrarámu in posesiunea Dobrogei, ai carei lo cuitori, sunt mai cu totulu lipsiti de instructiune; prin ur-mare guvernulu romanu, ca guvernulu unui statu constitu-tionalu, trebuie se aiba cea mai mare grija pentru respan-direa instructiunei in acésta parte a Romaniei.

Libertatea, atát de sacra a popóreloru culte, este ar-m'a cea mai funesta, ce conduce la anarhia pe unu po-poru incultu. Se respandimu civilisatiunea prin instructiune, ér nu prin fortia, pentru cá noi nu ne tememu de lumina. Romanii, strebunii nostri au respanditu civilisatiunea in lu-mea antica, Romani'a este chiamata a fi focarul culturei popóreloru din peninsul'a balcanica. Acestu rolu l'a indep-linitu Romania si pana acuma intru cât-va. cáci facultátile nóstre sunt frecuentate de o multime de tineri Serbi si Bul-gari, de si acesti'a din urma ne calumniéza pe tóte tonu-rile, dar „se le iertámu loru, cá nu sciu ce facu.“

Lucrulu principalu este, ca corpulu didacticu din Do-brogea sè-se compuna din ómeni consciintiosi si cu dem-nitate devotati causei romane. Ar fi o ideia gresita d'a face din Dobrogea Siberi'a Romaniei pentru institutori, din con-tra in Dobrogea trebuescu trimisi in lipsa de normalisti, absolventi de liceu si chiar de prin facultate si din acei institutori, cari au datu probe de zelu, metodu si morali-tate, ca astfelu prin cultur'a si reputatiunea loru se atraga admiratiunea poporului dobrogénu, si se sémene in nou'a generatiune ideile romane, ér prin bunele metode intrebui-ntiate se faca, ca si radacinele, nu numai fructele sciintiei se fie dulci, adeca prin delicatetia si modulu de predare se atraga pe copii in studiu, se faca a cugetá cu bucuria la

scóla, ér nu prin grosietate si ingreunare la scóla. Trebus asemenea sè-se bucare d'o buna reputatiune intre cetatieni, pentru ca acesti'a se-si trimita copii la scóla. Se va obiectá póte, cá nu se gasescu absolventi si cu titluri de facultate; eu credu, cá precum bravii nostri soldati, au facutu gloria Romaniei pe campulu de resboiu, totu asemenea si junimea studiósá si-va implini misiunea s'a, si va respandi lumin'a si ideile romane in Dobrogea. Mai toti functionarii din Do-brogea au salarii fórté mari, si prin urmare este de speratu, cá tíera nu va face mai putiene sacrificii pentru instructi-une, pentru a avé astfelu in Dobrogea unu corpu didacticu luminatu.

Cu o exceptiune óre-care in instructiunea primara, nu se póte considerá esperienti'a, pentru cá mai alesu in pro-vincie observatiunea de tóte dilele ne demonstra, cá acela-si modu de predarea unui obiectu se intrebuintiéza astadi, care se intrebuintiá acum doue-dieci de ani, cand si-a in-ceputu carier'a, si daca i-spunu, cá cutare modu de predare este mai facilu, si cá copii trebuescu tratati cu blandetie, ti-respunde, cá „unu copilu, ai venitu se-lu inveti pe den-sulu dascálu vechiu, si cá asia a procedatu densulu si a procopsitu o multime de generatii invetiandu-i carte. Caus'a principala este lips'a de institute pedagogice. Tinerii din contra de si seraci in ideii pedagogice, cauta indata a se pune in curentulu loru, si a intrebuintiá metodele cele mai bune; se intielege cá exceptiunile nu lipsescu d'o parte si d'alta. Pentru ca scólele din Dobrogea se fie ifrecuentate, tre-bue a se esecutá articolulu obligativu din legea instructi-unei, devenitu inutilu in comunele nóstre urbane; noue ne trebue scóle, pentru cá mai in tóte clasele primari sunt 100—150, copii gramaditi in nisce sáli mici si insalubre, fiindca n'a-venu nici locu. Mai trebuescu in Dobrogea nisce inspectori scolarii, consciintiosi si cu ideii pedagogice intinse. Nu tre-bue se uitámu, cá nationalisarea unui poporu nu se face, mai alesu astadi, de cât prin instructiune. Polonii nu voru deveni nici odata rusi prin fortia. „Rom. Lib.“

Bocetele populare la Romani.

(Urmare.)

B o c e t u.

Scóla-te mamutia draga,
Cáci e jale 'n cas'a 'ntréga,
Scóla-te, de ne privesce
Si din gura ne graesce.
Scóla-te, nu te 'ndurá
Pe copii ti-i bucurá.
Mórtea vai te-a amagitu,
Si de noi te-a despartitu.
Ai pusu faci'a la parete,
Si-ai lasatu baeti si fete,
Te-ai pusu astadi la pamentu,
Se nu senti nici lécu de ventu.
Din a tale sprincenele
Cum voru cresce ochiorele,
Din ai tei dragi ochisiori
Au se crésca alte flori,
Din guritia,
Tamaitia,
Din manutie
Flori albutie;
Ér intregulu trupusioru
Se va face lutisioru.
Scóla-te, si te trescesc
Si ograd'a ne 'nverzesce,
Mandra érba se resara,
Ca in timpu de primavara.
Bata-te pusti'a lutu,
Multu esti negru si uritu.

Cà mamuti'a te-a 'ndragitu,
Lasandu totu ce-a fostu iubitu.
Plangu si usi, plangu si feresti,
Cà de-acum nu mai traiesci!

Comun'a Straj'a (Bucovin'a),

B o c e t u.

Scóla draga, si ne spune,
Vornicelu pe cine-am pune,
Cà tu, casa
De mirésa,

Tare mandra ti-ai gatitu,
Si 'n cea lume ai fugitu,
Colo ventulu nu te-a bate,
Nici lumin'a n'a strabate,
Umbr'a dulce te-a umbri,
Si pamentulu te-a negri.
De la capu si pan la brâu,
Ca unu negru spicu de grâu,
Dela capu pan la picióre,
Nu te-a zari santulu sóre.
Eu de-asi sci cand ai veni
Drumulu totu ti l'asi prundi,
Prundu in póle ti-asi cará,
Dóra nu té-i scuturá.
Cátu prin terguri am umblatu,
Nici un lécu nu ti-am aflatu.
La fantan'a lui Ignatu
Sunt lécuri de vindecatu,
Si-am sapatu, si le-am adusu,
Pe feréstra ti-le am pusu,
Dar un ganguru a sburatu,
Cu léculu de vindecatu.
Si in aeru s'a urcatu,
Si'n vezduchu elu l'a scapatu;
Inse Dumnedieu, celu santu,
Te-a iertatu de pe pamentu.

Comun'a Tereblecea (Bucovin'a).

B o c e t u.

Bucura-te tientirime,
Mandra florica ti-vine,
Dar nu vine se 'nflorésca,
Ci vine se vestejésca.
Róga-te la santulu sóre
Se tiena diu'a mai mare,
Asta di ce-i calatóre
Si 'napoi ne 'ntorcetóre.
Scóla, scóla puisioru,
Si privesce-ne cu doru,
C'a venitu carte domnésca
De la noi se te pornésca,
Mandra casa ti-ai gatitu
In mormentulu inegritu,
Fara usi, fara feresti,
In ea vecinicu se traiesci.
Dragulu meu puiuti rotatu,
In di mandra te-ai gatatu
De la noi te-ai strainatu.
Si in lacremi ne-ai lasatu.
Candu ti-a fi puiuti mai bine,
Se trimiti si dupa mine,
Prin suspinulu ventului,
Prin fundulu pamentului.
Eu camési'a la fantana
Ti-oiu spalá-o cu-a mea mana,

Nu cu apa din isvoru,
Ci cu lacrimi dulci de doru.
Voiu uscá-o, nu la sóre,
Ci, in sinu la titisióre.

Cotun'a Rapciuni (Moldov'a).

B o c e t u.

Scóla tata, si ne spune
Ce ai vediutu pe ceea lume,
Si ne spune taiculitía,
Unde-i drag'a maiculitía.
Fà-me Dómne cu putere,
Ca s'alínu a mea durere,
Se me ducu pe sub pamentu
Pan' la tat'a la mormentu,
Ca se-i spunu c'a mea fiintía
E'n dureri si 'n suferintía.
Dar nu vrea se me primésca,
Neci macar se me privésca.
Cu straini me punu la mésa
Si-a mea facía lacrimi versa;
Cu straini me punu la cina
Si-a mea inima suspina.
Mai straina dar ca mine
Nu mai este omu pe lume,
Chiar si mierl'a cantatóre
Are sturzulu veru primare.

Comuna Crasn'a (Bucovin'a).

B o c e t u.

La Moldov'a, la hotare
Sunt doi nuci cu frundie rare,
Unde vinu cucii din tiéra,
Si canta de se omóra;
Dar mai josu la radacina
La a nuciloru tulpina
Siéde mórtea de se strimba,
Si pe cuci a mustrá umbra.
Voi, cuciloru cantatori,
De sórte prevestitori,
La noi de cand ati venitu,
Ce folosu a-ti dobanditu?
Folosu, noi am dobanditu,
Lumea tóta ne-a privitu
Si pe locu ne-a indragitu,
Si cantandu ne-a ascultatu
Si nici cum nu ne-a mustratu.
Tu mórte ce-ai dobanditu?
Lumea tóta te-a uritu,
Multe case-ai pustiitu,
Si neveste-ai vadanitu,
Si copii ai seracitu.
Bate-te pusti'a mórte,
N'ai avé de nime parte.
Pe mamuti'a-i indragitu,
Pe noi toti ne-ai amaritu.
Scóla-te mamutia draga,
Lasa altii ca se mérga
In mormentu intunecosu,
Locasiu vecinicu, fiorosu!

Comun'a Straj'a (Bucovin'a).

(Va urmá.)

D i v e r s e.

= **Multiamita publica.** Subscrisulu oficiu parochialu si-tiene de o placuta detorintia a aduce la cunoscinti'a publica cà mai multi credintiosi si anume: *Israiliu Raniu, Iosifu Isacu, Petru Stanisiu, si Atanasie Albu,* au contribuitu la

olalta sum'a de 100 fl. v. a si au cumperatu unu rendu de ornate preotiesci pe sém'a bisericii nóstre romane ortodoxe din Seceani. Când aducemu acést'a la cunoscinti'a publicului, le exprimàm totu de odata cea mai viia recunoscintia si multiemita pentru acésta fapta marinimósa. Ddiu se-le binecuvinte tóte întreprinderile. Seceani 25 ianuaru 1879. Oficiulu parochialu. Ioan Damsi'a parochu si asesoru consistorialu.

== **Himenu.** Dlu Georgiu Micul'a, teologu absolutu conduce la altariu Dumineca la 9 februaru c. n. a. c. pe domnisiór'a Iulian'a Florescu, fii'a dlui proprietariu Petru Florescu din Aradu. Le dorimu viétia fericitá.

== **Monumentulu regelui Victoru Emanoilu.** — Comitulu esecutivu, ce s'a formatu la Rom'a spre a ridicá prin subscriere unu monumentu in memori'a lui Victor Emanoil, anuncia, cá sumele deja stranse se ridica la 1.200,000 fr. Monumentulu, ce va consistá intr'unu arcu de triumfu, va fi redicatu pe piati'a „termini.“ Artistii lumiei întregi voru puté luá parte la concursu.

== **Unu pianistu de cinci ani.** In Rom'a este unu baiatu in etate abia de cinci ani cu numele Luigi Gustavo Fazio. Elu jóca pe pianu cu o desteritate fórté mare si piese mai greu de esecutatu. Este unu lucru curiosu a privi pe acestu micutiú batendu cu atât'a focu cu manutiele sale clapele pianului. Diarele ne spunu, cá cand are a esecutá piese mai grele, elu se misica atât de tare, încât trebuie ténutu, ca se nu cada.

== **O posta secreta.** In Viln'a, dupa cum se scrie diariului „Nat. Zeitung“, a descoperitu politi'a o posta secreta. Acésta posta si-intindea terenulu seu de activitate preste o parte mare a Russei. Ea avea menitiunea a transportá in tóte partile epistolele ovreiloru. Intregu aparatulu cu toti functionarii erá compusu din ovrei. Epistolele se duceau in tóte partile pentru o tacsá de 5 copeici. Siefulu statiunei dela post'a secreta din Viln'a erá o jidana. Ea fu arestata la momentu, si se introduse o cercetare rigurósa in causa. Ómenii, a càroru problema de viétia este cascigulu si inmultirea averii, sunt capaci de multe. Acést'a apucatura este inse unu lucru cu totul nepomenitu pana acum.

== **Paziti copii.** — Unu baiatu de 10 ani alu unui inaltu functionariu din Berlinu simtia de cât-va timpunisce dureri vii la limba. — Durerile crescú si s'a formatu o umflatura pe verfulu limbei, încât i se inflamá tóta gur'a, si d'abia putea se mance ceva nefericitulu copilu. Din nefericire parintiú lui au fost intr'o calatoria, si servitoriú nu pré se turburau de starea bolnavului, crediendu cá nu este ceva gravu. Din intemplantare vine intr'o di doctorulu casei, pe care lu-rugasera parintiú, cá in lips'a loru se cerceteze din cand in cand despre copii. Gasindu pe acelu baiatu bolnavu lu-cercetá indata, si spre marea lui spaima constata, cá acea umflatura era *cancerulu* (schiros). Cercetandu mai de aprópe causa bólei doctorulu a probatu, cá baiatulu avé obiceiú d'a curatí cu limb'a condeiulu, cu care scriá, si numai cernél'a i-a causatu acea teribilá bóla, care i-va causá curend mórtea. „Fem. Rom.“

Verfulu cu dorulu. Acest'a este titlulu unei opere romane compuse de Lubiz, pianistulu curtii din Bucuresci. Suetulu acestei opere este urmatoriulu: Unu ciobanu de langa Sinai'a, la pótele Carpatiloru se amoreséza in fat'a unui tieranu, pe carea o cere de socia. Gurile rele facura pe biét'a fata se créda, cá petitoriulu ei nu o iubesce. Dreptu aceea ca se-se convinga, cá in adeveru nu este vorb'a de unu amoru simulatu, i-promite, cá-lu va luá de barbatu, daca va implini o conditiune, daca adeca va petrece o iérna intréga in celu mai inaltu verfu de munte din Carpati. Amorul este puternicu, iérn'a se apropiia, si ciobanulu nostru se urca dupa promissiunea data in celu mai inaltu verfu de munte. Este grea iérn'a pentru toti, multu mai grea inse erá pentru acél'a, care petrecea singuru si pus-tiu batutu de plóia si de crivetie in verfulu celui mai in-

altu piscu de munte. „Dragostea inse tóte le invinge.“ Iérn'a incepú a se potoli, si cand veni primavér'a ciobanulu nostru, a càrui privire erá indreptata totdeun'a spre vale, zari in departare, cá se urca spre densulu fiitóri'a lui socia. Emotiunea produsa la acésta privire lu-facu se cada la pamentu, ca se nu se mai scóle nici odata. Cand se apropiá de densulu fiinti'a, ce se convinsese acum, cá in adeveru este iubita, aflá unu cadávu rece.

== **Unu obiectu alu Mariei Antoinet'a.** Dilele acesteascrie „Figaro,“ a plecatu din Paris o róta de torsu, a carei posesóra de odinóra a fost Mari'a Antoineta. Acésta róta erá singurulu sociu alu acestei nefericite in timpulu cand ea se aflá in inchisóre. Rót'a, de carea vorbimu a fost la 1867 la espositiune in Paris, unde a facutu mare sensatiune. Si astadi se mai vede pe ea pucina canepa din carea torcea M. Ant. Prin testamentu s'a lasatu de ultim'a ei posesóra unei dame din Ungari'a.

== **Unu tergu curiosu.** In comun'a Suwalki in Posen se tiene de doue ori in anu unu tergu, despre carele nu sciú nimicu calendariele. In acestu tergu vinu multime de fete din tóte partile, ca se-si afle pe fiitoriulu loru barbatu. Ele se postéza in trei sire de a lungulu stradei, ér flacái vinu ca se-si aléga câte o mirésa. Dupa alegere se urca ambii miri cu parintiú in o sania, séu in o trasura, si se duc catra casa. Fetele, cari nu sunt atât de norocóse, ca se-si afle aci fiitoriulu loru sociu, ascépta pana cand se intoneca, si apoi se intorcu acasa cât se póte de machnite.

== **Ajutorire propria.** In unele comune din Rusi'a, cari se afla pe teritoriulu atacatu de pestilentia, locuitoriú si-au luatú refugiulu la urmatoriulu medilocu spre a se aperá contra acestei bóle teribile. Ei si-au inchisu comunele cu siantiiri de pamentu, si nu permitu nimeni a calcá pe teritoriulu loru. Din siantiiri se apera cu arm'a in in mana, si oprescu pe ori cine ar voi se între in teritoriulu loru. Ei se opunu chiar si in contra organelorú guvernului.

== **Unu bunu medilocu contra revolutiei.** — Diariulu din Moscova de la 12 ale curentei povestese urmatoriulu faptu caracteristicu: Autoritatea politienésca dintr'unu orasiu alu unei guvernii, locuite de tatari, — a inventatu unu medilocu ingeniosu pentru a potoli turburárele din acea localitate: s'a tremisu unu functionaru insocitu de trupe locale si câte-va carutie. Cea d'antaiú carutia erá incarcata cu nuele, a dou'a cu tarnacópe, lopeti si alte instrumente de sapatu pamentulu, ér a trei'a carutia cu cosciuguri Sosindu in faci'a locului si fiindu întrebatu, ce semnificatie au acele lucruri, elu a tramisu respunsu tuturorú locuitoriloru, cá daca nu-i voru predá pe capii turburatori, ii-va bate cu nuelele, pana cand ii-va omori. Planulu a isbutitu minunatu, cáci locuitoriú de frica au liberatu pe cei cautati. „Resb“

== **Efectele Alcoolismului.** — Éta ce cetimu in „Le XIX-ème Siècle:“ „Sub imperiulu unui accesu de deliru alcoolicu, lucratorulu B . . . a indeplinitu o crim'a oribila, a tentandu la viétia sociei sale. Biét'a femeia a fost condusa la spitalu, si ran'a ei iá proportiuni din cele mai neiniscitóre, in cât este temere de unu desnodamentu fatalu. Nenorocitulú atentatoru trece, este adeveratu, dreptu unu omu de ordinariu blándu si inofensivu. Fórté rarú i s'a mai intemplatú se-se imbecé; si atunci nici odata nu a incercatu se-si bata femeia. Dupa comiterea crimei, elu s'a aruncatu in braciele sociei sale, cerendu-i ertare cu ochii plini de lacrimi. O alta scena atingetóre se petrecú, pe cand lu-duceau la inchisóre. Fiulu seu, care abia erá in etate de vr'o 7 ani se arunca in bratele lui, strigandu-i: Tata! tata! ia-me cu tine! Tatalu, si-luá copilulu in bracie, lu-serutá, si-lu lasá apoi esclamandu: cum ai se poti tu traí, sermanulu meu copilu . . . acum cand eu voiu fi la inchisóre, si cand mam'a ta e mórta! Vecinii miscati, au promisú de a se incarcá ei cu crescerea si intretinerea bietului copilasú. Éta cât sunt de sfasietóre urmárele abusului de beuturi alcoolice! „Fem. Rom.“

= **Cium'a asiatica.** Telegrama din urma ne aduce înfloratoria scire, ca pestilenta a izbucnită în Rusia iea dimensiuni totu mai mari. Ea s'a ivitu si in unele orasie, cum: Ianev'a Ioni-Zâr si chiar si in Mosev'a. Tota Russia este cuprinsa d-o panica infricosiata. O multime de familii se pregatescu a fugi in tote parlile. In dilele din urma a inceputu a se lati pe langa riulu Wolg'a, si in partea sudica a imperiului. Caus'a acestei latiri repentine, se dice a fi relele ingrigiri din partea organeloru, cari pazescu carantinele.

= **Unu mortu viu.** — Intr'unu satu din imprejurimi de Mülhouse, s'a petrecutu o mica scena, a carei autenticitate se garanteza, dice jurnalulu *Express*; se non è vero . . . Éta faptulu: O femeia care, se vede, nu éra multiemita de viétia conjugală, se gandise a se desbară de sociulu seu prin mijloculu unei otravi ôre-care. Si pentru ca éra limbuta, semtindu trebuintia de o confidenta, spuse proiectulu seu unei'a din vecinele sale, o buna betrana, care se grabi a preveni pe barbatulu seu. Acestu din urma nu se speria pentru atât'a lucru; éu alérge la farmacistu, lu-informédia de incercarea de otravire, ce femeia sa voesce, se comita asupra persónei sale, si-i recomanda ca, venindu soci'a sea se-i céra otrav'a, se-i dea in locu altu cev'a cu totulu neofensivu, ceea ce si facu farmacistulu. Femeia, gatindu prandiulu pentru barbatulu seu, amestecă pretins'a otrava in bucate. Ea vede cu multa placere, ca dupa ce gusta putienu, barbatulu seu cade de odata ca trasnitu pe scanduri. Fara a perde timplu, ea se duce, si gasesce o franghie, o trece dupe gâtulu mortulu, si se încérca a-lu spandiurá pentru a simulá unu sinucidu; dar corpulu e pré greu, ea nu-lu póte ridicá. Pentru a jucá comedi'a pana in capetu, placut'a femeia alérge in satu, se vaieta plangendu si tipandu pretutindeni, ca barbatu-seu a muritu de o data; lumea se încérca in daru a o mangaiá, mergendu cu dens'a si intrandu in camer'a mortuara. Dar, o minune!! Pe cand tota acésta lume, adunata impregiurulu pretinsului cadavru, plangea perderea aceluia ce nu mai éra, mortulu se scóla repede, si repediendu-se asupra sociei sale, aplica câte-va sburaturi de bastonu, cari de siguru ii-voru taiá pe viitoriu poft'a de a reincepe astfelu de lucru. („Pressa“).

= **Pomi de vendiare.** La dnulu *Nicolae Avramu* invetiatiuru in *Totvaradi'a*, comitatulu Aradu sunt de vendiare urmatórele soiuri de pomi nobili: 600 de meri (15 soiuri fine) á 20 cr; 150 de peri (de 10 soiuri fine) á 20 cr; 100 de pruni (de 5 soiuri fine) á 25 cr; 50 de nuci, nobili á 20 cr; Totu la densulu se mai afla sementiari (din sementie) frumosi: 1000 de pruni, sut'a 80 cr.: 1000 de peri, sut'a 1 fl. 50 cr.; 500 de prunus mehaleb, sut'a 1 fl. 50 cr.; 500 de fragari (dudi) sut'a 60 cr.; 50 de periploca graeca (planta ce suie pana la 10—12 m. cu frunze frumóse, iérn'a nu inghiétia) bucat'a cu 25 cr. Doimii amatori sunt rugati a face comandele înainte de finea lui Fauru.

= **Lucrările la tunelulu de Gotthard.** In privinti'a acést'a, éta ce ne spune „Züricher Ztg.“ Lucrările marelui tunelu dela Gotthard in putiene luni, vor ajunge atât de departe, încât lucratorii, cari au patrunsu adancu in munte de amendóne partile, si-vor puté dá man'a. Spiritulu omului é va serbá un frumosu triumfu, asupra obstaculeloru ce-i opune natur'a. Când ne gandimu la acésta lucrare uriasa, nu trebue se uitámu pe lucratoriiitalieni, cari au construitu tunelulu, si cari au suportatu cu curaju cele mai grele strapatii si privatiuni. Câti dintre acesti ómeni nusi-au perdutu viétia din caus'a aceluia lucru atât de greu, si-au gasitu unu momentu in pamentu strainu, si câti nu-si au apropiatu germenile mortii la acést'a ocupatiune nesănátósa. Lucratorii sunt divisati in trei parti ce se schimba la intervalele de câte 8 ore. Ei trebue se-si esecute lucrările lorú goi, de ore ce caldur'a in tunelu atât e de mare, încât sunt scaldati in sudori. Candu parasescu tunelulu, dupa optu ore de munca, ei sunt intr'o stare démna de mila. Faci'a lorú e galbana: nu potú suportá lumin'a solara,

si umbla cu felinarele lorú de mine, acoperiti de sudori din capu pana in picidóre, cá si cand ar suportá nisce sarcini, sub a căror greutáti abia se misca. Anteprenorulu face totu posibilulu pentru a usurá penibil'a sórte a ómenilorú sei. Unu medicu, medicamente si unu spitalu sunt puse la dispositi'a lorú; inse tote acestea nu potú ridicá réu'a stare ce aduce cu sine ca in modu necesaru acésta opera. Cu tote acestea lucratorii suntú veseli, ei se multiamescu cu putienu, au lipsa de putienu, si nu cartescu contra sórtei. „Rom. Lib.“

= **Cum se-se curetie vasele de mucediéla?** In Itali'a se intrebuintiéza spre scopulu acest'a mustariu. Se intrebuintiéza adeca la unu vasu de 10 hectolitre 10 decagramme mustariu bagatu in 10 litre de apa calda ferbinte. Ap'a amestecata astfelu se clatina in vasu astfelu, ca se ajunga in tote partile vasului. Dupa aceea se lasa in vasu 3—4 dile, ér dupa acestu timplu se scóte a fara. Se spala apoi mai antaiu cu apa curata ér dupa aceea cu spiritu, si vasulu devine curatu

Post'a Redactiunei.

O. D. I. G. in Cermeiu. Te amu inregistratu între abonentii anului curentu, si amu dispusu espedarea fóiei, dar acceptámu cu urgentia costulu de pe anulu trecut.

Rev D. I. D. in Sec. Ti-multiumimn pentru atentiune, in numerulu viitoriu vomu incepe publicarea.

Concursu.

1—3.

Unu Pentru parochi'a vacanta din *Sintea* comitat. Aradului, protopresbiterat. Chisineului, cu acést'a se deschide concursu cu terminu de alegere pe *Duminea a din 11. Martie st. v. a. c.* Emolumintele suntú: un'a sessie de pamentu estravilanu de clas'a 2-a — dreptu de lemnaritu. — 4 jugere de fenatiu, 130 fi. pentru biru si stole, — rebonificare pentru dreptulu de pasiune 30 fi. si unu fondu intravilanu fara de casa. Recurintii, cari potú fi absoluti clerici, séu preoti, pana la diu'a alegerii au se se presenteze la biserica in faci'a locului, pentru de a-si arató desteritatea in cantari si tipicu, ér recoursele pana in 4 martie a. c. au de a-le trimite la protopresbiterulu tractualu Petru Chirilescu in Chitighazu (Kétegyháza.)

Datu in Sintea la 18. Ianuariu 1879.

Comitetulu parochialu;

In contielegere cu mine: **Petru Chirilescu**, protopresbiteru.

1—3.

Pentru deplinirea postulu invetiatorescu dela a II-a scóla confes: rom. *din nou infiintata* in comun'a *Sicul'a*, Inspect. Agrisiului, protopresb: Siriei, cottulu Aradu cu terminu de alegere pe *Duminea a lasatului de branza, ce dade la 11 Febr. a. c.* Emolumintele anuali suntú: in numerariu 200 fl. v. a., 5 orgii de lemne, tace dela inmomentári si cortelu liberu. Reflectantii la acestu postu vorú produce: testimoniú despre absolvarea institutulu pedagogicu, atestatu despre purtarea morala si despre ocupatiunea de pana aci si carte de botezu, ca sunt de religiunea ortodocsa, si se-se presenteze la biserica pentru a-se recomandá in cantare; recoursele astfelu instruate, se vorú trimite concermintelui Inspect. scol. in Szóllós-Csigherél per: Pankota; cei cu testimoniú de cualificatiune vorú fi preferiti.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine **Demetriu Pop'a**, inspect. scol.

3—3.

Pentru ocuparea postului de Capelanu pre langa neputinciosulu parochu Trifonu Popoviciu din *Potocu*, conform ordinatiunei Consistoriale de datulu 21. Septembrie 1878. Nr. 571. bis. Dieces'a Caransebesului, Prototpresbiteratulu *Bisericei-albe, Comitatulu Carasiu*. Emolumentele sunt jumatare din sesi'a parochiala, jumatare din venitul stolaru, si jumatare din biru dela 227 case. Doritorii de a ocupa acestu postu au a-si adresá recurrence instruate conform statutulu organicu cu atestatele necesarie Comitetalu parochialu, si ale trimite Dlui Prototpresbiteru *Iosifu Popoviciu in Iamu* pana in 21. Ianuariu 1879. *Potocu* 7. Ianuariu 1879.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu Dlu Prototpresbiteru tractualu.

3—3.

Pentru statiunea invetiatorésca la Scól'a a II, din opidulu *Birchisiu* se deschide concursu, *pana la 11 februaru a. c. v.* candu va fi si alegerea. Emolumintele sunt: 1) in bani 357 fl. 50 cr. v. a. 2) Cuartiru liberu. 3) gradina de legume. 4) 2 jugere de pamentu, parte aratoriu, parte pasiuine. 5) 34. 1 m. cub. de lemne, din care are a se incaldi si scól'a. — 6) Pausialu scripturisticu 10 fl. v. a. 7) Spese de Calatorie, la Conferintiele invetiatoresci. 10. fl. v. a. Recurintii voru avé a se presentá, in una dumineca, séu serbatóre la biserica, de a se face cunoscuti cu populu, si a si aretá desteritatea in cantare, apoi petitiunile voru avé ale substerne, inspectorelui cerc. de scóle, per *Kápolnás* in *Bacamezeu*.

Birchisiu 4 Ianuariu 1879.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: *Laurentiu Barzu* inspectoru cerc. de scóle.

3—3.

In urmare decisiului consistorialu de datulu 30. Decembrie 1878. Nr. 816. B. devenindu in vacantia parochi'a din comun'a *Zsac'a*, prototpresbiteratulu *Oradii-mari*, prin acést'a se escrie concursu. Emolumintele sunt: 1) $\frac{3}{4}$ de sesiune pamentu de clas'a I. 2) Birulu dela 110. Nr. de case din matre si filiale câte o mesura de grâu curatu. 3) Stólele indatinate, care se urca la 200. fl. calculu mediu. — 4) Cuartiru liberu cu trei incaperi, si cele trebuintiése precum si o gradina de 2. jugere. Dela recurintii se receru 8. cl. gimn. si esamenu de maturitate, testimoniu despre absolvirea cursurilor clericali, si esamenu de calificatiune pentru parochi'a de clas'a prima. — Afara de aceea au se se infacisizeze in vre o dumineca séu serbatóre in faci'a loculu spre a-si aretá desteritatea in cantári si cuventári; recurrence astfelu intocmite si adresate comitetulu parochialu din *Zsac'a* suntu a se tramite subscrisului pana in 10/22. *fauru*, éra in 11/23. va fi alegerea. —

Oradea-mare 10/22. Ianuariu. 1879.

Prototpopulu tractualu *Simeonu Bic'a* m. p. in contielegere cu comitetulu parochialu.

3—3.

In urm'a decisiului Pré-venerabilulu Consistoriu dto. 23 Noembre 1878. Nr. 2463 B. se escrie de nou concursu pentru ocuparea parochiei din *Maerile Timisiorii*. — Emolumentele legate de acést'a parochia sunt: a) 420 fl. v. a. cá relutu pentru sesiunea parochiala, si se trage din cas'a magistratuala, in rate lunare pe langa cuitantia. b) Birulu de 40 cruceri dela 130 case si venitele stolare in calculu celu pucinu de 300 fl. v. a. c) cortelu liberu cu accesoriulu necesariu si o gradina de legumi in pretiu mediu de

120 fl. Doritorii de a ocupa acestu postu parochialu au se si tramite recurrence adjustate conform §. 13 din stat. organicu prin D. prototpresbiteru concerninte *Meletiu Dreghiciu* comitetulu parochialu din *Maerile Timisiorii*. Fiindu parochi'a acést'a de clas'a prima in sensulu §-lui 14 alu Regulamentulu, concernintii recurrenti au de a produce in sensulu §-lui 13 din st. org. si alu §-lui 15 din Regulamentu, Testimoniu scolasticu despre absolvirea a loru 8 clase gimnasiale ori reali si testimoniu de calificatiune cu calculu distinsu. Nu sunt inse eschisi dela concursu conform §-lui 15 alu Regulamentulu adusu in Congresulu nationalu bisericescu din tómn'a trecuta acei preoti eminalminte bine meritati pe terenulu bisericescu si scolaru, cari mai nainte au absolvitu gimnasiulu de 6 clase, si au capetatu calculu distinsu. Clericii, cari voru recurge au in sensulu §-lui 18. din Rogulamentu se se presenteze in vre o dumineca ori serbatóre in comuna pana inclusive 8 dile nainte sinodulu electoralu si a probá desteritatea loru in cantári si tipicu; éra preotii a liturgisi si cuventá. Totu odata au a probá capacitatea de a puté propune religiunea nóstra, apoi limb'a si literatur'a romana la gimnasiulu din locu.

La parochi'a acést'a apartiene si filialulu *Iosefinu*. Terminulu pentru recursuri se incheia in 10/22 *Fauru a. c.*

Datu din siedintia comitetulu parochialu tienuta in 3 Ianuariu 1879.

Ioan Munteanu
presied, comit. parochialu.

Vasiliu Brasiovanu
notariu comit. parochialu.

1—3.

Pentru deplinirea postulu invetiatorescu dela a II-a scóla confes. romana ortodocsa din nou infiintiata in comun'a *Tauti*, Inspectoratulu *Agrisiului*; prototpopiatulu *Siriei*; cott: *Aradu* cu terminu de alegere pe I-a *Domineca* in pasesimi ce cade in 18 *Februaru a. c.*

Emolumintele anuali sunt: in numerariu 200 fl. v. a., 10 orgii de lemne, din care are a se incaldi si scól'a, tasse dela inmormentári si cortelu liberu. Reflectantii la acestu postu au produce: testimoniu despre absolvirea institutulu pedagogicu, atestatu despre purtarea morala si despre ocupatiunea de pana aci, carte de botezu cá sunt de religiunea ortodocsa si se-se presenteze la biserica pentru a-se recomandá in cele rituali. Recurrence astfelu construite se voru tramite Inspectorulu concerninte in *Szöllös-Csigerél* per *Pankota* pana la 16 Februaru, cei cu testimoniu de calificatiune voru fi preferiti.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: *Demetriu Pop'a*, inspect. sco.

2—3.

Pentru ocuparea postulu invetiatorescu de a II-a Clasa confes. rom. din comun'a *Chinesu* (*Knéz*) protopr. *Temesiórei*, cottulu *Temesiu* se deschide concursu pona in 4 Martie a. c. in care di va fi si alegerea. — Emolumentele sunt 120 fl. 75 cr. in bani; 50 meti grâu; 100 ft. lardu (clisa); 75 ft. sare; 18 ft. lumini; 3 stangeni lemne; 5 stangeni (orgii) paie, din cari are se-se incaldiésca si scól'a; cortelu liheru cu gradina estravilana de $\frac{1}{4}$ jugere si 2 jugere livada pamentu aratoriu. — Recurintii sunt poffiti a se presentá in óre care Dumineca seu serbatóre la st. biserica pentru a-si aretá desteritatea in cantu si tipicu si pentru a se face cunoscuti alegatoriloru. — Cei ce voru reflectá la acestu postu, au a-si adresá recurrence loru — provediute au testimoniu de calificatiune si atestatu despre purtarea morala. „Comitetulu scolasticu romanu“ in *Knéz* per *Merczidorf*. —

Datu din siedintia comit. scol. tienuta in 18 Ianuariu 1879.

Alesandru Cretinesbu, presied. comit. scl.